ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

ΤΑ ΤΑΛΛΗΡΑ ΤΟΥ ΣΠΕΤΣΙΩΤΗ

Στὰ χρόνια τῆς πειρατείας. Ὁ Βασίλης Ὀρλὼφ καὶ οἱ Ἱσπανοὶ τοῦ Ἀλικάντε. Ἡ δραπέτευσις τοῦ «Λυκούργου» καὶ ἡ νυχτερινὴ ναυμαχία. «Παραδόσου, αἰσχρὲ Ἕλληνα!» Ἡ ἀπάντησις τοῦ «Λυκούργου». Ποῦ ἔκρυψε τὴν περιουσία του ὁ Ὀρλώφ. Ἄγριες σκηνὲς στὸ Σπετσιώτικο καράβι. Ὁ πλοίαρχος σιδηροδέσμιος στὴ φυλακή. Οἱ Ἱσπανοὶ ἱεροξεταστὲς τοῦ 1816. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας. Μιὰ περίεργη ἱστορία τῆς προεπαναστατικῆς μας ἐποχῆς, κτ.λ.

Στὸ 1816, ἕνας τολμηρὸς Σπετσιώτης πλοίαρχος, ὁ Βασίλης Ὀρλώφ, κατέπλευσε μὲ τὸ ἰδιόκτητο καράβι του «Λυκοῦργος» στὸ λιμάνι τῆς Ἱσπανικῆς πόλεως Ἀλικάντε, φέροντας 15 χιλιάδες κοιλὰ σιτάρι γιὰ πούλημα. Ἦταν συστημένος στὸ μεγαλείτερο σιτέμπορο τῆς πόλεως αὐτῆς, ὁ ὁποῖος συγχρόνως ἦταν Πρόξενος τῆς Ἀγγλίας καὶ φιλέλλην...

Στὴν ἐπίσημη Ἱσπανία, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἐπικρατοῦσε μιὰ περίεργη οἰκονομολογικὴ θεωρία: Ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ νομίσματος ἀποτελεῖ τὸν οὐσιαστικὸ πλοῦτο μιᾶς χώρας, κι' ἑπομένως διὰ νόμου εἶχε ἀπαγορευθεῖ ἡ ἐξαγωγὴ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἀπὸ τὴν Ἱσπανία. Ἡ Κυβέρνησις ἐπέτρεπε μόνον στοὺς ξένους ἐμπόρους ποὺ πουλοῦσαν διάφορα εἴδη στὴν Ἱσπανία ν' ἀγοράζουν μὲ τὰ χρήματα ποὺ παίρναν καὶ νὰ βγάζουν ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν, διάφορα προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐλεύθερα φόρου ἐξαγωγῆς. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ τῶν φορτίων πλοίαρχοι δὲν εὕρισκαν πολλὲς φορὲς συμφερτικὴ τὴν ἀγορὰ Ἱσπανικῶν προϊόντων, ἀναγκάζονταν νὰ μπάζουν κρυφὰ στὰ πλοῖα τους τὰ χρήματα ποὺ ἔπαιρναν ἀπὸ τὴν πούλησι τοῦ φορτίου τους, καὶ νὰ βιάζονται νὰ φύγουν μιὰ ὥρα ἀρχήτερα ἀπὸ τὴν Ἱσπανία. Ἡ δυσκολία ἦταν μόνον πῶς νὰ ξεγελάσουν τοὺς ἀγρύπνους τελωνοφύλακες, καὶ πολλὲς φορὲς τοὺς ἐκατάφερναν μὲ δωροδοκία.

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

(Τοῦ Σέλλεϋ)

Ἕνα πουλάκι στὸ ξερὸ
(κλαδὶ
κλαίει γιὰ τὸ ταίρι του τὸ
(πεθαμένο.
Ὁ παγωμένος ὁ βοριᾶς
(ἀπάνω του
καὶ τὸ ρυάκι κάτω παγω-
(μένο.
Στὸ δάσος τὸ χλωρὸ φύλ-
(λο δὲν ἤτανε,
στὸ χῶμα ἕνα λουλοῦδι δὲν
(ἄνθουσε,
καὶ τὴ γαλήνη γύρω δὲν
(ἐτάραζε
παρὰ ὁ τροχὸς τοῦ μύλου
(ποὺ ἐβογγοῦσε.

Ἔτσι λοιπὸν καὶ ὁ Βασίλης Ὀρλώφ, ἀφοῦ ἐπούλησε τὸ σιτάρι του καὶ εἰσέπραξε 40.000 Ἱσπανικὰ τάλληρα δίστηλα, κατώρθωσε κρυφὰ καὶ λίγα-λίγα νὰ τὰ μπάση στὸ «Λυκοῦργος» του, ἐθεώρησε τὰ ναυτιλιακά του ἔγγραφα στὸ Λιμεναρχεῖο καὶ πῆρε δηλωτικὸ τοῦ Τελωνείου, ὅτι τὸ πλοῖο του ἀναχωρεῖ ἄδειο. Ἦταν βέβαιος, ὅτι ἐκατάφερε καλὰ τὶς δουλειές του καὶ ὅτι θὰ ἔφερνε τὰ τάλληρα στὶς Σπέτσες.

* * *

Στὶς 8 τὸ βράδυ, ὁ «Λυκοῦργος» ἀπέπλευσε, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦταν μπουνάτσα, δὲν ἀπομακρύνθηκε γρήγορα ἀπὸ τὴν ξηρά... Ἔξαφνα, ἐνῷ βρισκότανε ὡς ἕνα μίλι ἀπὸ τὴν Ἀλικάντε, διέκρινε νάρχονται ἐναντίον του δύο Ἱσπανικὰ πολεμικά: Ἕνα βρίκιο καὶ μιὰ σαλούπα... Σὲ λίγο δέ, μέσα στὴ νυχτερινὴ ἡσυχία, ἀκούστηκε μὲ τὴ ναυτικὴ σάλπιγγα ἡ βροντώδης προσταγὴ τῶν Ἱσπανῶν:

Μάϊνα, καράγιο γκρέκο!

Δηλαδή:

— Παραδόσου, αἰσχρὲ Ἕλληνα!...

Ἄφοβος ὁ Σπετσιώτης καπετάνιος, δὲν ἔδωσε καμμιὰ ἀπάντησι. Ἐκατάλαβε ὅτι εἶχε προδοθεῖ κι' ἑτοιμάστηκε ν' ἀντισταθῇ. Διέταξε λοιπὸν ν' ἀνοίξουν τὶς μπουκαπόρτες τῶν κανονιῶν καὶ μὲ τὴν πρώτη βολὴ τῶν Ἱσπανῶν, τὰ Σπετσιώτικα κανόνια ἐβρόντηξαν σὰν κεραυνοί.

Ὁ Βασίλης Ὀρλὼφ ἔλπιζε ἔτσι, ὅτι θ' ἀλλάξη ὁ καιρός, θὰ πάρουν ἀέρα τὰ πανιά του καὶ θὰ μπορέση νὰ ξεφύγη τὴν καταδίωξι. Ἀλλ' ἡ γαλήνη ἐξακολουθοῦσε στὸ πέλαγος, τὰ δύο Ἱσπανικὰ πολεμικὰ εἶχαν βάλει τὸ «Λυκοῦργο» στὴ μέση, καὶ ἡ μπάλες τους τοῦ ἔκαναν σοβαρὲς ζημιές. Ἐν τούτοις, ὁ Ὀρλὼφ δὲν ἔχασε τὴν ψυχραιμία του καὶ στὴ κρίσιμη ἐκείνη στιγμὴ κατέστρωσε τὸ σχέδιό του, πῶς θὰ ἐγλύτωνε τὶς 40.000 τάλληρα, γιὰ τὰ ὁποῖα κυρίως γινόταν ὅλη ἡ φασαρία.

Διέταξε λοιπὸν τοὺς ναῦτες του νὰ κατεβάσουνε γρήγορα στὴ θάλασσα τὴ μεγάλη βάρκα κι' ἔβαλε μέσα τὰ τάλληρα, κλεισμένα ἀπὸ χίλια μέσα σὲ 40 σάκκους ἀπὸ δυνατὸ λινὸ κατραμωμένο, νὰ μὴ τὸ περνάη τὸ νερό. Παρέλαβε ἀκόμα στὴ βάρκα διακόσιες ὀργυιὲς σκοινί, τὴν πυξίδα τοῦ πλοίου, καὶ ἕξη ναῦτες, κωπηλάτες, ἀπὸ τοὺς πιὸ πιστούς του, ὅλους Σπετσιῶτες.

— Παιδιά! τοὺς εἶπε, θὰ βάλουμε τώρα ὅλα μας τὰ δυνατά, νὰ γλυτώσουμε τὰ λεπτά, νὰ μὴ μᾶς τὰ πάρουνε οἱ παληοϊσπανιόλοι! Τὰ λεπτὰ αὐτὰ εἶνε ὅλων μας! Εἶνε τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶνε μας. Σκεφτῆτε καλά...

— Καπετάνιε, εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ θυσιαστοῦμε! ἀπάντησαν οἱ γενναῖοι νησιῶτες μὲ μιὰ φωνή.

Ἔπειτα, ὁ Βασίλης Ὀρλὼφ ἔδωσε διαταγὴ στὸν ὑποπλοίαρχό του νὰ κάνη τὸ ἑξῆς: Ὅταν αὐτὸς ἀπομακρυνθῇ σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὸ «Λυκοῦργο», νὰ ζητήση μὲ τὴ ναυτικὴ σάλπιγγα ἀνακωχή, ρωτῶντας τοὺς Ἱσπανοὺς «γιατί τοὺς κανονιοβολοῦν σὲ ὥρα νυχτός;» Νὰ καμωθῇ δηλαδὴ ὅτι δὲν ξέρει περὶ τίνος πρόκειται, γιὰ νὰ σώση τὴν περίστασι, δίνοντας καιρὸ στὴ βάρκα νὰ φύγη...

Ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ «Λυκούργου», ὅταν ὑπελόγισε ὅτι ἡ βάρκα μὲ τὸν Ὀρλὼφ καὶ τοὺς ἄλλους εἶχε ἀπομακρυνθεῖ ἀρκετά, μέσα στὸ σκοτάδι, ἐξετέλεσε τὴ διαταγὴ τοῦ πλοιάρχου του.

Οἱ Ἱσπανοὶ ἔπαψαν πραγματικῶς τὶς κανονιὲς καὶ σὲ λίγο, μιὰ μεγάλη βάρκα μὲ ὡπλισμένους ναῦτες ἔφυγε ἀπὸ τὸ βρίκιο καὶ ἐπλησίασε στὸ Σπετσιώτικο. Οἱ Ἱσπανοὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω στὸ «Λυκοῦργο» καὶ μὲ φωνὲς καὶ βρισιὲς τὸν ἔδεσαν πίσω ἀπὸ τὸ πολεμικό τους καὶ τὸν ἐρυμούλκησαν στὸ λιμάνι τους.

Ἂς ἔρθουμε τώρα στὸν Ὀρλώφ. Αὐτὸς διέταξε τοὺς ναῦτες του νὰ κωπηλατοῦν καὶ διηύθυνε τὴ βάρκα πρὸς τὴν ξηρά, προσέχοντας στὸ μεταξὺ νὰ κρατῇ στὴ ναυτικὴ πυξίδα γνωστὴ «γραμμὴν ρόμβου», δηλαδὴ ὑπολογισμένης πλεύσεως, τὴν ὁποίαν ἐσημείωνε γιὰ νὰ τὴν ξαναβρῇ, ὅταν θὰ ἤθελε... Εἶχε δέσει τὰ 40 σακκούλια μὲ τὰ τάλληρα ἀράδα στὸ σκοινί, σὰν κομπολόϊ, δεμένα στερεὰ σὲ ἀπόστασι τριῶν ὀργυιῶν τὸ ἕνα σακκούλι ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κι' ἔτσι ἀραδιασμένα, καθόσον ἐπροχωροῦσε ἡ βάρκα, ὁ Ὀρλὼφ τὰ ἐβύθιζε στὴ θάλασσα, σὲ βάθος 32 ὀργυιῶν, ὄχι ὅμως ὅλα τὰ σακκούλια στὸ σωρό, ἀλλὰ στὸ μάκρος τοῦ σκοινιοῦ, χωρὶς νὰ βάλη κανένα σημάδι στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης, γιὰ νὰ μὴν ἀφήση ἴχνη τῆς πράξεώς του... Ἀφοῦ ἐβύθισε ἔτσι ὅλα τὰ ταλληροφόρα σακκίδια, ὁ Ὀρλὼφ βγῆκε στὴν ξηρὰ καί, ἀπαρατήρητος, πῆγε κατ' εὐθεῖαν στὸν Ἄγγλο Πρόξενο καὶ ἐζήτησε ἄσυλο. Τὸ σκοτάδι τὸν εἶχε προστατέψει...

* * *

Ἂς ξαναγυρίσουμε πάλι στὸ Σπετσιώτικο καράβι, μὲ τὸν ὑποπλοίαρχο καὶ τοὺς ἄλλους.

Οἱ Ἱσπανοί, μόλις ἔπιασαν τὸ «Λυκοῦργο», ὑπέβαλαν τοὺς ναῦτες του σὲ ἀνάκρισι γιὰ τὸν πλοίαρχό τους καὶ τὰ χρήματα. Οἱ ναῦτες ἀπάντησαν μὲ θάρρος, ὅτι ὁ πλοίαρχός τους ἐγκατέλειψε τὸ πλοῖο· ἀπέκρυψαν ὅμως ὅτι εἶχε παραλάβει μαζύ του τὰ χρήματα...

Μόλις ἔφεραν τὸ «Λυκοῦργο» οἱ Ἱσπανοὶ στὸ λιμάνι, ἔβγαλαν τὸ τιμόνι του, τὸ μετεκόμισαν στὴν ξηρά, καὶ ἔπειτα ἔκαναν γενικὴ ἔρευνα σὲ ὅλο τὸ σκάφος, γιὰ νὰ βροῦν τὰ χρήματα. Ἄρχισαν νὰ ρίχνουν ἔξω τὴ σαβοῦρα τοῦ ἀμπαριοῦ, μὲ τὴν ὑπόνοια, ὅτι σ' αὐτὴν εἶχαν κρύψει οἱ Ἕλληνες τὰ χρήματα, ἐπεθεώρησαν ὅλα τὰ κρυφὰ μέρη τοῦ πλοίου, ἀλλὰ δὲν εὕρισκαν τίποτε καὶ ἡ ὀργή τους ὁλοένα ἐδυνάμωνε...

Ἔπειτα, ἔσπασαν τὴν κασσέλα τοῦ πλοιάρχου, βρῆκαν μέσα 5 Ἱσπανικὲς ντοῦπιες, τὶς ὁποῖες ὅμως δὲν ἐπῆραν, γιὰ νὰ μὴ δείξουν εὐτέλεια...

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπελπίστηκαν ν' ἀνακαλύψουν τὰ χρήματα, ἔρριξαν πάλι μέσα στὸ «Λυκοῦργο» τὴ σαβοῦρα του καὶ τὸν παράτησαν. Μόνον ἔβαλαν φρουρὰ νὰ φυλάη τὸ τιμόνι του, ποὺ τὸ εἶχαν βγάλει στὴ στεριά. Τὸ Ἀλικάντε ἦταν ἀνάστατο...

Κατόπιν ἡ Ἱσπανικὲς ἀρχὲς ἐφυλάκισαν τοὺς ναῦτες καὶ ἐζήτησαν τὸν πλοίαρχο Βασίλη Ὀρλὼφ σὲ ἀνάκρισι... Ἀλλ' αὐτὸς ἦταν ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ φίλου του Προξένου τῆς Ἀγγλίας. Τέλος, ὁ Πρόξενος ἐδέχτηκε νὰ τὸν παραδώση στοὺς Ἱσπανούς, ἀφοῦ ἐξασφάλισε τὴ διαβεβαίωσι τῆς Ἱσπανικῆς Κυβερνήσεως ὅτι ὁ Σπετσιώτης πλοίαρχος θὰ ἐδικάζετο ἀπὸ ταχτικὸ ναυτοδικεῖο καὶ ὅτι δὲν θὰ τὸν κακομεταχειρίζοντο στὸ μεταξὺ ἡ ἀρχὲς τοῦ Ἀλικάντε.

Ἀλλ' οἱ Ἱσπανοὶ δὲν ἐκράτησαν τὴν ὑπόσχεσί τους. Μόλις τὸν παρέλαβαν, τοῦ φόρεσαν τὶς ἁλυσσίδες καὶ τὸν ἔρριξαν μέσα σ' ἕνα σκοτεινὸ μπουντρούμι τοῦ Ἀλικάντε. Ἦταν φανερὸ ὅτι ἐσκόπευαν νὰ τὸν βασανίσουν, γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ ὁμολογήση ποῦ εἶχε κρύψει τὰ χρήματα...

Ἡ κατηγορία ποὺ τοῦ ἀπήγγειλαν οἱ Ἱσπανοὶ ἦταν, ὅτι ἐζήτησε νὰ βγάλη «ἐθνικὰ νομίσματα», παρὰ τὴ σχετικὴ ἀπαγόρευσι, ὅτι ἐκανονιοβόλησε ἐναντίον βασιλικῶν πολεμικῶν πλοίων καὶ ὅτι ἐπλήγωσε τρεῖς ναῦτες... Στὴν κατηγορία αὐτή, ὁ Βασίλης Ὀρλὼφ ἀπάντη-